

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Primair Onderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
1070811

Uw brief van
09 september 2016

Uw referentie
2016Z16283

Datum 5 oktober 2016
Betreft Antwoord op schriftelijke vragen van de leden Ypma en Vermue (beiden PvdA) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het bericht 'Basisscholen moeten ouderbijdrage beperken'

Hierbij zend ik u het antwoord op de vragen van de leden Ypma en Vermue (beiden PvdA) van uw Kamer inzake het bericht 'Basisscholen moeten ouderbijdrage beperken'.

De vragen werden mij toegezonden bij uw bovenaangehaalde brief met kenmerk 2016Z16283.

de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Sander Dekker

Antwoorden op de vragen de leden Ypma en Vermue (beiden PvdA) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het bericht 'Basisscholen moeten ouderbijdrage beperken' (ingezonden op 9 september 2016).

1

Kent u het bericht 'Basisscholen moeten ouderbijdrage beperken'? 1)

Ja.

2

Heeft u zicht op de bedragen die scholen aan ouders vragen als vrijwillige bijdrage? Herkent u het probleem dat deze bedragen in sommige gevallen dusdanig hoog zijn dat dit ouders afschrikt om een bepaalde school te kiezen?

De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) heeft in 2014 onderzoek gedaan naar de gemiddelde ouderbijdrage. Uit dit onderzoek bleek dat driekwart van de basisscholen een vrijwillige ouderbijdrage vraagt van minder dan 50 euro. Het aantal scholen dat meer dan 100 euro bijdrage vroeg, bedroeg 3 procent.

Scholen kunnen ouders niet verplichten de ouderbijdrage te betalen. De bijdrage is altijd vrijwillig. Uit het genoemde onderzoek van de inspectie blijkt dat vrijwel alle scholen dit ook duidelijk vermelden in de schoolgids (94 procent). Wanneer de school zich niet houdt aan de regelgeving met betrekking tot de ouderbijdrage, kan de inspectie de bekostiging van een school gedeeltelijk of geheel opschorten of inhouden. Met enige regelmaat treedt de inspectie handhavend op bij scholen die niet duidelijk zijn over het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage. Het is de laatste jaren echter nooit tot een sanctie gekomen, omdat scholen na een waarschuwing van de inspectie hun beleid aanpassen. De vrijwillige bijdrage zou voor ouders dus geen belemmering mogen vormen bij de schoolkeuze.

3

Deelt u de mening dat het niet betalen van de vrijwillige bijdrage geen onwil maar veelal onmacht van ouders is?

Voorop staat dat de ouderbijdrage altijd een vrijwillig karakter heeft. Ouders hoeven geen reden op te geven waarom ze de bijdrage wel of niet betalen. De vrijwilligheid van de ouderbijdragen is belangrijk omdat alle kinderen recht hebben op onderwijs, los van de financiële situatie van de ouders.

4

Herkent u het probleem dat kinderen worden buitengesloten van extra activiteiten omdat ouders niet in staat zijn de eigen bijdrage te betalen? Is het toegestaan dat scholen kinderen buitensluiten van extra activiteiten? Deelt u de mening dat dit onwenselijk is en dat juist voor kinderen uit mindervermogende gezinnen de sociale activiteiten extra belangrijk zijn?

Alle basisschoolleerlingen moeten aan alle verplichte onderdelen van het onderwijsprogramma kunnen meedoen. Ook als de ouder geen ouderbijdrage heeft betaald. De ouderbijdrage mag daarin dus geen belemmerende factor zijn. Alleen bij activiteiten die geen onderdeel zijn van het reguliere lesprogramma

maar wel onder schooltijd plaatsvinden, kan er sprake van zijn dat leerlingen niet deelnemen. De school is dan wel verplicht een kosteloos alternatief te bieden.

Het is van belang dat kinderen op alle terreinen mee kunnen doen. Sociaal, met sport, cultuur en op school. Daarom heeft het kabinet aangekondigd elk jaar 100 miljoen euro extra beschikbaar te stellen om álle kinderen kansen te geven.¹ Om er zeker van te zijn dat het geld terecht komt bij de kinderen, worden kinderen in natura geholpen, bijvoorbeeld met schoolreisjes, schooljudo, zwemlessen, voetbalschoenen of een fiets.²

5

Deelt u de mening dat scholen gelijkheid tussen kinderen moeten waarborgen ongeacht de financiële situatie van hun ouders?

Ja. Daarom kunnen alle basisschoolleerlingen aan alle verplichte onderdelen van het onderwijsprogramma meedoen, ongeacht of ouders de vrijwillige ouderbijdrage betalen.

6

Deelt u de mening dat het onwenselijk is dat scholen druk uitvoeren om ouders ertoe te zetten de eigen bijdrage te betalen, terwijl deze bijdrage vrijwillig is?

Ja. Zie verder ook vraag 7.

7

Deelt u de mening dat de huidige maatregelen zoals het vermelden van de vrijwilligheid van de eigen bijdrage in de schoolgids onvoldoende zijn om de morele druk op ouders tegen te gaan? Zo ja, bent u bereid met scholen in gesprek te gaan over dit probleem? Zo nee, waarom niet?

Zoals vermeld in antwoord op vraag 2 kan de inspectie de bekostiging van een school gedeeltelijk of geheel opschorten of inhouden, wanneer de school zich niet houdt aan de regelgeving met betrekking tot de ouderbijdrage. Met enige regelmaat treedt de inspectie handhavend op bij scholen die niet duidelijk zijn over het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage. Het is de laatste jaren echter nooit tot een sanctie gekomen, omdat scholen na een waarschuwing van de inspectie hun beleid aanpassen.

8

Deelt u de mening dat in iedere brief over de ouderbijdrage de vrijwilligheid benadrukt moet worden?

Zoals gezegd kunnen scholen ouders niet verplichten tot het betalen van de ouderbijdrage. Elke bijdrage is vrijwillig. Uit het genoemde onderzoek van de inspectie blijkt dat vrijwel alle scholen dit al duidelijk vermelden in de schoolgids (94 procent). Ook bij andere vormen van communicatie moet dit vrijwillige karakter duidelijk zijn.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2016-2017, 24515, nr. 3785.

² De middelen worden voor een belangrijk deel beschikbaar gesteld via gemeenten en maatschappelijke organisaties.

9

Welke mogelijkheden hebben scholen zelf om ouders te ondersteunen in de betaling van de eigen bijdrage? Welke alternatieven zijn er voor ouders beschikbaar om ondersteuning aan te vragen?

Onze referentie
1070811

Wanneer er sprake is van extra activiteiten die buiten het voor de leerlingen voorgeschreven onderwijsprogramma vallen, kunnen ouders kiezen of hun kind hier wel of niet aan deelneemt. Als ouders de ouderbijdrage voor deze activiteit(en) niet kunnen betalen, kunnen ze hierover in gesprek gaan met de school om samen tot een passende oplossing te komen. Veel scholen treffen een speciale voorziening voor deze ouders, of scholen verwijzen door naar andere instanties die voorzieningen treffen voor (minder draagkrachtige) ouders met schoolgaande kinderen.

10

Welke concrete stappen bent u voornemens te zetten om scholen te motiveren ouders actief te wijzen op de mogelijkheden om ondersteuning te krijgen bij de betaling van de eigen bijdrage? Hoe gaat u scholen erop wijzen dat de vrijwillige bijdrage ondergeschikt moet zijn aan het meedoen en dus het ontwikkelen van het kind?

De voorlichting aan ouders over de ouderbijdrage is in de eerste plaats een aangelegenheid van de school zelf. De ouders in de medezeggenschapsraad (MR) moeten instemmen met besluiten over de hoogte en de besteding van de vrijwillige ouderbijdrage. De school is wettelijk verplicht om alle ouders hierover te informeren via de schoolgids. Scholen kunnen ouders via de schoolgids of de website van de school eventueel ook wijzen op (gemeentelijke) voorzieningen waarop ouders een beroep kunnen doen. Op de website van de inspectie en op Rijksoverheid.nl is heldere informatie beschikbaar over de vrijwillige ouderbijdragen in het primair onderwijs. In de (digitale) Nieuwsbrief Primair Onderwijs van OCW wordt met enige regelmaat aandacht besteed aan de rol en verantwoordelijkheden van de MR, ook als het gaat om het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage.

1) <http://www.nu.nl/geldzaken/4316850/basisscholen-moeten-ouderbijdrage-beperken.html>